

CREEPY™

**HOSE
ORTIZ**

JEZOVNIK

KNJIGA 4

CREEPY™

PREDSTAVLJA

**HOSE
ORTIZ**

DEFINITIVNA KOLEKCIJA PRIČA I ILUSTRACIJA HOSEA ORTIZA
OBJAVLJENIH NA STRANICAMA MAGAZINA CREEPY I EERIE

APOKALIPSA I DRUGE PRIČE

TOM 1

JELOVNIK

CREEPY™

PREDSTAVLJA

HOSE ORTIZ

APOKALIPSA I DRUGE PRIČE
Prvo objavljivanje 2014.

Copyright©2014, New Comic Company.
All rights reserved. Dark Horse Comics®
and the Dark Horse logo are trademarks of
Dark Horse Comics, Inc., registered in various
categories and countries. All rights reserved.

COPYRIGHT ZA SRPSKI PREVOD
© 2014. Darkwood

IZDAVAČ

Darkwood d.o.o., Beograd
e-mail: info@darkwood.co.rs
www.darkwood.co.rs
011/2622-867
064/6465-755

GLAVNI UREDNIK
Slobodan Jović

UREDNIK
Vladimir Ćuk

PREVOD
Diana Dukanac

SARADNIK
Zlatibor Stanković

LEKTURA
Agencija Mahačma

DIZAJN
Vuk Popadić

PRELOM I PRIPREMA ZA ŠTAMPU
Savo Katalina, Andrej Veličkov@Pero i miš

ŠTAMPA I POVEZ
Rotografika, Subotica

CIP - katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
ISBN 978-86-6163-224-2
COBISS.SR-ID 209060876

SADRŽAJ

UVODNIK	6	DEMONI DŽEREMAJE KOLDA, 3. DEO	85	ZVEZDANO DETE	155
APOKALIPSA, 1. DEO: RAT	9	Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz	
Scenario: Bad Luis		Scenario: Bil Dubej		Scenario: Luiz Džouns	
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #62		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #75		i Dejvid Mišlen	
APOKALIPSA, 2. DEO: GLAD	19	DEMONI DŽEREMAJE KOLDA, 4. DEO: DEMONI NOB HILA	97	Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #81	
Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz		NUKLEARNA HIT PARADA ŽESTOKOG DŽONA, 1. DEO: ANĐEO NA PRAGU PAKLA!	160
Scenario: Bad Luis		Scenario: Bil Dubej		Crtež: Ričard Korben	
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #63		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #77		Scenario: Džim Stenstrum	
APOKALIPSA, 3. DEO: KUGA	31	DEMONI DŽEREMAJE KOLDA, 5. DEO: DEMONI OCA PEJNA	107	Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #106	
Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz		NUKLEARNA HIT PARADA ŽESTOKOG DŽONA, 2. DEO: BOMBAŠ IZ KANZASA	168
Scenario: Bad Luis		Scenario: Bil Dubej		Crtež: Hose Ortiz	
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #64		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #77		Scenario: Džim Stenstrum	
APOKALIPSA, 4. DEO: SMRT.....	41	PROBISVET, 1. DEO: NEVIDLJIVI	115	Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #106	
Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz		NUKLEARNA HIT PARADA ŽESTOKOG DŽONA, 3. DEO: MESINGANI MAJMUN	178
Scenario: Bad Luis		Scenario: Bad Luis		Crtež: Hose Ortiz	
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #65		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #80		Scenario: Džim Stenstrum	
GOBLIN	54	PROBISVET, 2. DEO: ZAMAK UBICA	123	Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #106	
Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz		NUKLEARNA HIT PARADA ŽESTOKOG DŽONA, 4. DEO: NUKLEARKAMA ČU IZBACITI ČOVEČANSTVO IZ SVOJE GLAVE	188
Scenario: Bad Luis		Scenario: Bad Luis		Crtež: Hose Ortiz	
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #71		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #82		Scenario: Džim Stenstrum	
DEMONI DŽEREMAJE KOLDA, 1. DEO: TATICA JE DEMONSKI ČOVEK	62	PROBISVET, 3. DEO: MAČ CRNOG DEMONA	131	Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #106	
Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz		GALERIJA ORIGINALNIH NASLOVNICA	199
Scenario: Bil Dubej		Scenario: Bad Luis			
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #72		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #87			
DEMONI DŽEREMAJE KOLDA, 2. DEO: DEMONI DŽEDEDAJE PENA	77	PROBISVET, 4. DEO: MAČ CRNOG DEMONA – KLJUČ	139		
Crtež: Hose Ortiz		Crtež: Hose Ortiz			
Scenario: Bil Dubej		Scenario: Bad Luis			
Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #74		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #88			
		PROBISVET, 5. DEO: MAČ CRNOG DEMONA – MAGOVA KULA	147		
		Crtež: Hose Ortiz			
		Scenario: Bad Luis			
		Originalno objavljeno u <i>Eerie</i> #89			

STRAVA PO HOSEU ORTIZU

Sećate li se eksplozije strip-izdavaštva bivše Jugoslavije tokom osamdesetih godina prošlog veka? Da? Ne, ali znate šta se zapravo dešavalo? U oba slučaja – podsetiću da su se tiraži nekih voljenih junaka Bonelijeve škole približavali broju od sto hiljada primeraka (katkad ga i premašivali), tiraži strip-revija poput *Stripoteke* i *Eks almanaha* merili su se desetinama hiljada, a da su se revije kraćeg životnog veka gasile kad bi pale na tiraž od dvadeset hiljada primeraka. Da li je podsećanje prijalo? Verujem da jeste, bar na neki način. Kako god bilo, raznolikost ponuđenih žanrova, strip-škola, autora i junaka bila je ravna ovoj koja se u Srbiji dešava poslednjih nekoliko godina, „samo” su tiraži, finansijski momenat strip-izdavaštva, pa i stvaralaštvo strip-autora bili na nekom drugom nivou. U takvom okeanu izdavaštva, uspešno plivajući između odomaćenih italijanskih autora, sve zastupljenijih američkih, standardno dobro prihvaćenih predstavnika francuske škole, kao i autora takozvane „zlatne generacije jugoslovenskog stripa”, Španac Hose Ortiz je postao jedna od najvoljenijih figura stripa i među čitaocima i među kritičarima. Za to su, pre svega, zaslužni urednici brojnih revija, koji su rado drugovali s predstavnicima španske škole stripa. Čitao se Ortiz svuda – od *Stripoteke*, preko *Spunka*, sve do tematskih revija poput one posvećene Tarzanu.

Da ne bude zabune – Hose Ortiz je svoju neverovatnu crtačku karijeru započeo mnogo pre osamdesetih godina prošlog veka, u stvari još četrdesetih, kad je kao šesnaestogodišnjak pobedio na takmičenju časopisa *Chicos*, što mu je otvorilo vrata kod Manuela Gago i njegove izdavačke kuće *Maga*. Godine 1951. započeo je da radi na prvom ozbiljnijem stripskom serijalu – *El Espia*, pri čemu se potpisivao pseudonimom Zitro. Ubrzo nakon toga Gago se seli u Valensiju, gde se Ortiz i još neki mladi crtači priključuju grupi koju su činili Gago, Migel Kesada i Pastor Eduardo Vanjo i zajedno osnivaju Školu umetnosti u Valensiji (*Escuela Valenciana* ili *Valencian school of art*). Narednih desetak godina Ortiz je radio na brojnim stripovima i naslovnim stranama izdanja izdavačke kuće *Maga*, od kojih su najpoznatiji bili vestern avanture *Den Barry* i *Johnny Fogat*. Kao tridesetogodišnjak u svojoj biografiji upisuje saradnju s poznatim izdavačima i časopisima, kao što je *Toray*, za koji je crtao *Sigur el Vikingo*, što je jedan od njegovih najpoznatijih radova

iz tog doba. Za časopis *Bisonte Extra Illustrada* radio je stripove koji su se ekskluzivno distribuirali isključivo u Argentini. Ni englesko govorno područje nije dugo čekalo na njegove radove. Svoj debi u Velikoj Britaniji imao je 1957. godine sa stripom *In Love's Trap*, u ediciji *Love and Life* izdavača D. C. Tomsona. Usledili su radovi u izdanjima *Golden Heart Pocket Library*, *Thriller Picture Library* i *Top Spot*. U okviru ratne edicije izdavača Teda Bensberga 1960. je nacrtao brojne priče za *War*, *Battle*, *War at Sea* i *Air Ace*. Ubeležimo u tom periodu i saradnju s poznatim engleskim magazinima *Eagle* i *Lion* i zastanimo, jer kod Ortiza je kvantitet uvek išao ruku podruku s kvalitetom. Otud i saradnja sa časopisima *Creepy* i *Eerie*, izdavačke kuće *Voren publishing*, u kojima su svoje radove predstavljale legende poput Nila Adamsa, Arčija Gudvina, Ala Vilijamsona... Američki izdavači su, naime, i onda, kao i sada, imali vrlo kratke rokove, a Ortiz je uspevao da im odgovori, u izvesnim periodima radeći i tri table dnevno, svejedno ne dozvoljavajući da se brzina nametne kao osnovni uslov rada i naruši njegov već tada lako prepoznatljiv stil. Dok je radio za *Voren*, ostao je dosledan jakim crno-belim kontrastima, zaprljanim nemirnim potezima, slikajući njima autentičnu mračnu budućnost, paralelne svetove, čudovišta i demone, koje mi je, kao klincu od desetak godina, kad sam prvi put otkrio njegove radove, bilo tako lako da osetim kao strašne i uznemirujuće. To mi je postao svojevrsni etalon jezivog. A etaloni se ne menjaju tako lako.

Upravo za *Voren* Ortiz stvara svoje remek-delo, priču *Apokalipsa*, koju pronalazite već na prvim stranama ovog izdanja. Uz nju, u ovoj knjizi su i priče *Goblin*, *Demoni Džeremaje Kolda*, *Probisvet*, *Zvezdano dete* i *Nuklearna hit parada Žestokog Džona*¹, dovoljne da se zagrebe površina svetova sačinjenih od iste materije od koje su sačinjeni i svi košmarni snovi i kvalitetni stripovi koji pričaju o njima – materije nastale na razmeđi večite igre svetla i tame. Ostale Ortizove priče čekaju, naravno, neko naše naredno izdanje, dok će u ovoj knjizi, kao kolekcija priča, prethodno navedene imati svoju svetsku premijeru. Čitali ste priču *Apokalipsa* u reviji *Spunk* osamdesetih? Da? Ne, ali ste je čitali kasnije? U oba slučaja – znate da je reč o skretnici ka novim grafičkim rešenjima, stilu pripovedanja naklonjenom podjednako i američkoj školi stripa

¹ U crtežu prve priče *Žestokog Džona* lako ćete prepoznati umeće Ričarda Korbena. Objašnjenje za to je krajnje jednostavno: želeli smo da objavimo kompletnu avanturu *Žestokog Džona* i stoga se odlučili i za epizodu koju je uradio Korben. Dakle, posmatrajte njegov učinak kao bonus, a Korbena kao gostujuću zvezdu ove kolekcije.

i evropskim školama, baš kao i verovatnom zenitu jedne strip-karijere duge više od pola veka. Naravno, ovo poslednje može biti krajnje subjektivno mišljenje. Reč je o stripu koji je, zajedno s naslovima *Coffin* i *Jackass*, predstavio Ortiza kao pravo osveženje na američkom tržištu. Dokaz za to je i *Vorenova* nagrada za najboljeg strip-crtača (*Warren's Best All Around Artist*), priznanje koje je došlo 1974. A kako i ne bi dobio tu nagradu? Jezivo, košmarno, odvratno i gadno jesu srpske reči koje, na nekoliko načina, opisuju značenje engleskih reči *Creepy* i *Eerie*, a svi ti pridevi slivali su se, zahvaljujući Ortizu, sa stranica ovih magazina te godine više nego ikada. Saradnja sa američkim izdavačem trajala je čitavu deceniju, sve do 1983.

Ortiz je, otprilike u isto vreme kad je saradnju s *Vrenom* počeo da ostavlja iza sebe, otpočeo jednu drugu, za njega samog i istoriju stripa podjednako bitnu, onu sa scenaristom Antoniom Segurom. S njim će potpisati jedan od kulturnih naslova – *Hombre* (*El Hombre*), postapokaliptičnu sagu koja je prožeta njegovim celokupnim iskustvom nagomilanim u radu za kuću *Voren pablišing*. Tokom osamdesetih je za englesko tržište objavio priče *The Tower King*, *The Fifth Horseman* i *The House of Daemon* za časopis *Eagle*, kao i *The Thirteenth Floor* za *Scream!*. Crtao je i neke epizode stripova *Rogue Trooper* i *Sudija Dred* za *2000AD*. Kad je početkom devedesetih otpočela višegodišnja saradnja sa italijanskim gigantom, kućom *Serđo Boneli editore*, na serijalima *Teks Viler*, *Ken Parker* i *Magični Vetar*, Španac je zaokružio svoju evro-američku odiseju. Godinu dana pre no što je preminuo u svojoj 81. godini talenat je stavio u službu najpoznatijeg detektiva za natprirodno – *Dilana Doga*, potpisavši kratku priču za ediciju *Kolor fest*. Iste godine dobio je gran pri 30. Međunarodnog salona stripa u Barseloni. Sledeće, 2013. godine na *Komikonu* u San Dijegu upriličena je izložba njegovih radova. Preminuo je nekoliko meseci kasnije, 23. decembra, pa ova kolekcija priča dolazi kao svojevrsno obeležavanje godišnjice njegove smrti, ali i kao potvrda snage njegovog stripskog pripovedanja, koje se prenelo na nove generacije čitalaca.

Bez obzira na to da li su se njegovi radovi objavljivali s radovima velikana američkog stripa ili se, kao u slučaju *Hombrea*, nametalo poređenje s postapokaliptičnim *Džeremajom* jednog Hermana Ipena, Ortiz je trasirao svoj put od crno-bele opeke. Njime se kreću likovi kojima autor posvećuje ceo kadar, čak i onda kad se čini da će ih turobno okruženje i atmosfera progutati. Za Ortiza su likovi uvek središnja tačka pripovedanja, bez obzira na to da li je reč o heroju (koga u Ortizovim stripovima nalazimo samo u nagoveštajima) ili o masi ljudi koja beži ispred kakve kataklizme ili demona. Nema statista u

mračnim pričama koje se otvaraju na stranicama posle ove. Čak se i okruženje, katkad na način američkih autora svedeno na šrafure i stilizaciju objekata, elegantno i smisleno degradira do nivoa podesnog za Ortizovog novog, preplašenog (post)apokaliptičnog čoveka. Nema jedinki čiji lični svet opstaje nasuprot i uprkos svemu što se oko njih raspada. Hermetičnost sveta jedne horor priče jeste ono što nas zaista njoj privlači. Onaj trenutak kada nas autor ubedi da izlaza iz tog sveta nema, da je strava sveprožimajuća, da je logika tih svetova nedokučiva ali dosledna, jeste onaj trenutak kad zavolimo pripovedanje tog autora.

Upravo je to ona nit koje se nesvesno i rado držim kad god zakoračim u neki od mračnih svetova *Ho-sea* Ortiza. Drugih znakova za povratak kući u njima nećete naći.

Zlatibor Stanković

APOKALIPSA RAT

U PRVOJ PRIČI
PREDSTAVIĆU VAM
PRVOG OD ČETIRI
KOBNA JAHAČA
APOKALIPSE!

„...i čuh jednu od
četiri životinje
gde govori kao
glas gromovni:
DODI i VIDI.”

„I vidjeh, i gle...
konj riđ, i onome
što sjedaše na
njemu dade se
da uzme mir sa
zemlje, i da ubija
jedan drugoga, i
dade mu se mač
veliki.”

SVETO PISMO,
IZ OTKRIVENJA
JOVANOVOG,
APOKALIPSA

„...DA, DA, ZNAM, MRAČNI
MOJ DRUŽE. ALI SAD
STVARNO, ŠTA JE RAT?”

„MOŽDA BIH MOGAO TO
DA POJEDNOSTAVIM AKO
KAŽEM DA JE RAT... IGRA!”

„IGRA?!“

„DA, IGRA! ČOVEKOV OMILJENI *SPORT*! IGRA KOJA TRAJE *VEKOVIMA*... AKO TI JE DRAŽE, NE BOLJA OD MENE... NITI GORA OD TEBE.“

„IGRA KOJA TRAJE VEKOVIMA! ZANIMLJIVO.“

„SAMO DVE STVARI NA OVOME SVETU SMATRAMO NADASVE DRAGOCENIM. *VREME* I *BLAGO*. A U OVOJ IGRI *GUBIMO* I *JEDNO* I *DRUGO*.“

AKO U OVOJ IGRI SAMO GUBIMO SVE...

...ŠTA SE NADAMO DA ĆEMO DOBITI IGRAJLIĆI?

„ZATO SE ISPRED TEBE NALAZI PRAZNA TABLA. IGRA POČINJE PONOVO. SVE JE KAKO JE BILO NA POČETKU. VEKOVI SU SE ZAKOTRLJALI UNAZAD... SAD *ZAPOČNI* IGRI... NEVOLJNI PEŠAK LVEK MORA ZAPOČETI PARTIJU!“

„TAKO! POČELO JE. KRAJ SE NE MOŽE NI NAZRETI! KAO NI *UZROK*...“

„IZGLEDA PRILIČNO
BUDALASTO... OVO ŠTO ZOVEŠ
RATOM... KADA GA KAO IGRAČ
POSMATRAŠ ODOZGO.“

„PSSST. GLEDAJ ZA
POČETAK KAKO NESPREJNI
PEŠACI USPORENO
ZAPOSEDAJU TABLU.“

„VIDIM. ISPRVA JE TO
JEDVA NEŠTO VIŠE
OD GEGANJA.“

„ŽIVOTINJE KOJE BUKANJEM U GRUDI ŠALJU UPOZORENJE.
PEŠACI BEZ DUŠE. JOŠ U SEBI NEMAJU ONO **BOŽANSKO...**“

„...SVE DO SADA! OVO JE ODLUČUJUĆI
POTEZ! KAD ŽIVOTINJA ISTINSKI POSTAJE
ONO ZA ŠTA SE KAŽE DA JE 'TEK MALO
MANJE OD ANĐELA'... ČOVEK!“

„DA, VIDIM. JEDAN
JEDNOSTAVAN POTEZ
KOJI **RAZLIKUJE** ČOVEKA
OD ZVERI ŠTO ŽIVE NA
ZEMLJI... **UBISTVO!**“

„LBISTVO, DA. ALI O LBISTVU JE REČ SAMO NA LIČNOM NIVOLU. ALI KADA EVOLUIRA... ŠTO SE NEIZBEŽNO DESI... I MASOVNO RATOVANJE, LBISTVO POSTAJE VELIČANSTVENO! POTRESNO. PLEMITO.“

„KAKO SIROVO.“

„SIROVO? DA... ALI UPRKOS SVEMU - VELIČANSTVENO. JEDINO ŠTO JE TU SIROVO JEŠU SAME FIGURE... BEDNI PEŠACI...“

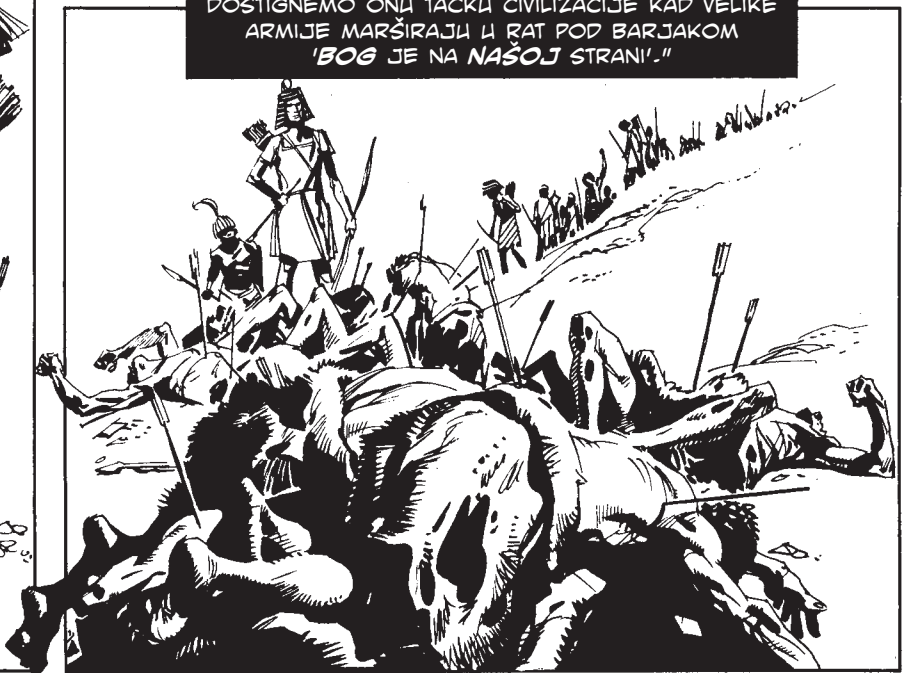
„NE MANJE UBOJITE, ALI BESKRAJNO ŽIVOPISNIJE. MOŽDA ČAK I UZBUĐLJIVE.“

„...ALI POGLEDAJ SADA! VIDI! PLEMENITIJE FIGURE POČINJU DA SE POMERAJU NA TABLI. PREFINJENIJE. DOSTOJANSTVENIJE I SVOM OPAKOM NAPREDOVANJU.“

„ZBILJA. A POSTAĆE JOŠ UZBUĐLJIVIJE KADA DOSTIGNEMO ONU TAČKU CIVILIZACIJE KAD VELIKE ARMIJE MARŠIRAJU I RAT POD BARJAKOM 'BOG JE NA NAŠOJ STRANI'.“

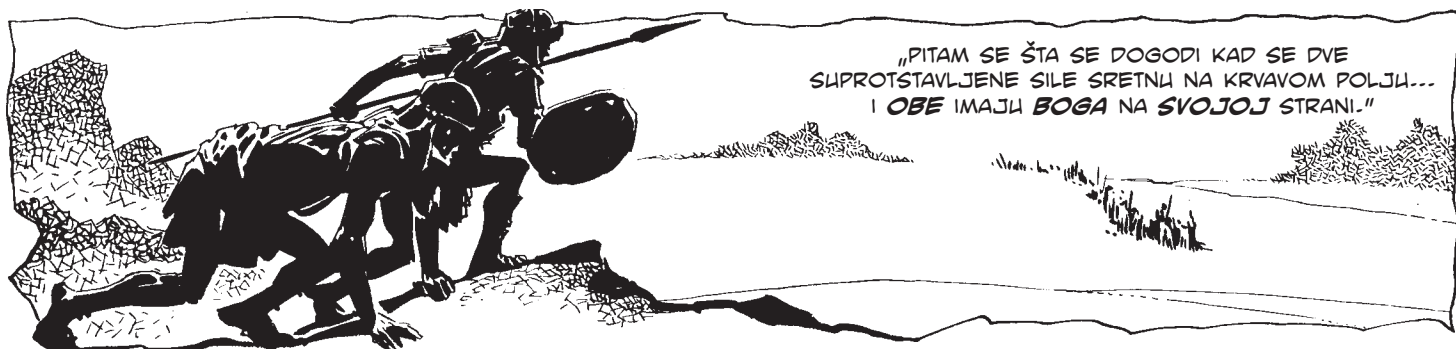

„DA LI SMO VEĆ DOSTIGLI
TAJ TRENUTAK IGRE?“

„O, SIGURAN SAM... NA OVAJ ILI ONAJ
NAČIN! SIGURNO NEKI DREVNI BOGOVI
POSMATRAJU BAŠ OVU PARTIJU.“

„PITAM SE ŠTA SE DOGODI KAD SE DVE
SUPROTSTAVLJENE SILE SRETNJU NA KRVAVOM POLJU...
I OBE IMAJU BOGA NA SVOJOJ STRANI.“

„SMEŠNO PITANJE!“

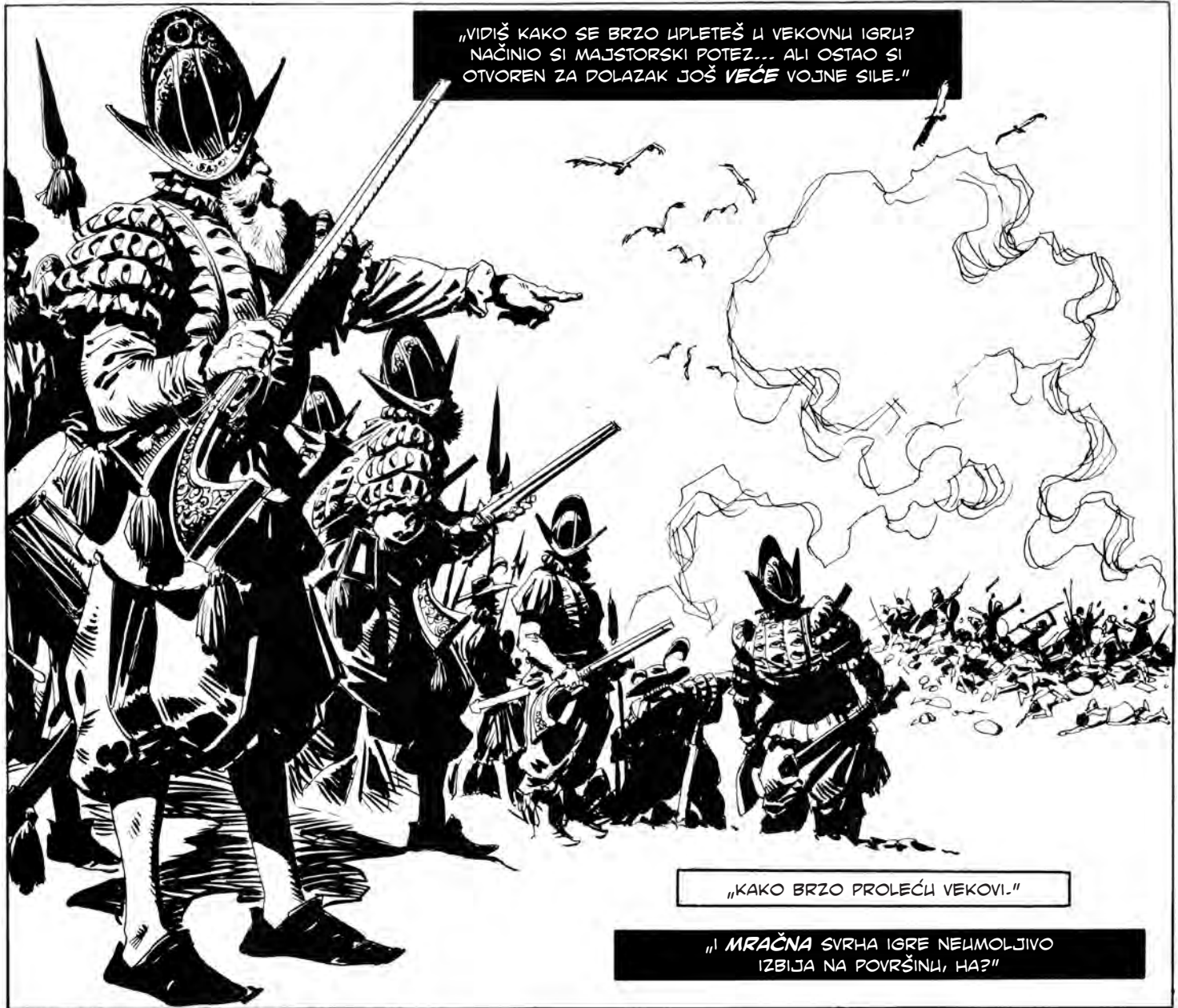
„NE VIŠE OD IGRE O KOJOJ JE REČ.
HA! VIDI, OVDE TE IMAM.“

„ODLIČAN POTEZ!
BRZO UČIŠ PRAVILA IGRE!“

„NIJE TO NIŠTA, LIVERAVAM TE.
MORA DA MI JE UROĐENO.“

„I DOĐE NEKAKO PRIRODNO,
ZAR NE?“

„VIDIŠ KAKO SE BRZO UPLETEŠ U VEKOVNU IGRU? NAČINIO SI MAJSTORSKI POTEZ... ALI OSTAO SI OTVOREN ZA DOLAZAK JOŠ VEĆE VOJNE SILE.“

„KAKO BRZO PROLEĆU VEKOVI.“

„MRAČNA SVRHA IGRE NEUMOLJIVO IZBIJA NA POVRŠINI, HA?“

„KAO RAZUMNI LJUDI PREZIRIVO FRKĆEMO NA RAT.“

„KAO POSLOVNI LJUDI GA SE PLAŠIMO.“

„A KAO RELIGIOZNI I DOBRONAMERNI LJUDI GA PREZIREMO.“

„AH... A KAO LIMETNICI GA OBOŽAVAMO.“

„JOS JEDAN VEŠT POTEZ ŠAHOVSKE FIGURE. VATRENA MOĆ KAO ODGOVOR NA VATRENLI MOĆ. I TAKO IGRA HITA NAPRED... KA BUDUĆNOSTI! KA DANASNJICI.“

„POTEZ NA POTEZ, PARTIJA NA PARTIJI, BAJONET NA BAJONET...“

„...U POREĐENJU SA USKOMEŠANIM RATNIM KONFLIKTOM POMAHNITALIM OD KRVI...“

„...SVI OSTALI POKUŠAJI...“

„...SVA LJUDSKA NASTOJANJA...“

„...GUBE SE U ISTINSKOJ...“

„...BEZNAČAJNOSTI!“
„ŠAH!“

„RAT!“

„KAKO SAMO BRZO
PROTRČIMO PORED RATNE
SLAVE, OSTAVLJAJUĆI U DA-
LJINAMA JUČERAŠNJEG DANA
NERAZGOVETNI POJ DOBOŠA
I PONOSNIH SVIRALA.“

„JEDINA SLAVA NEKADA JE
BILA U POMPI I ČINJENICI DA
SE VODILA JEZIVO KRVAVA
BITKA. SAD NEMA NIČEG
HEROJSKOG U POKRETU
PRSTA KOJI PRITISKA JEDNO
CRVENO DUGME.“

„ALI... SVE U SVEMU...
RAT, U BILO KOM DOBU, ILI
OBLIKU, OSTAVLJA SAMO
JEDNOG POBEDNIKA...“

„...ILI PRE, JEDNU GRUPLU POBEDNIKA.“

„ŠTA SI NAUČIO IZ OVE IGRE
VEKOVA?“

„NIŠTA. VEROVATNO NIŠTA SEM DA VELIKI
RAT IZA SEBE OSTAVLJA ZEMLJU S TRI
VOJSKE... VOJSKOM BOGALJA...
VOJSKOM OŽALOŠĆENIH... I
VOJSKOM...“

„...MRTVIH!“

